

A 2522

Kirjutanud

A. Weizenberg.

Õnn ja õõ.

Mäitemäng lauludega 4 waatuses.

Hind 20 kop.

Turjewis.

Germaani trükitöja trükk ja lulu.
1901.

Hermann'i trükikoja raamatukauplusest

suurel hulgal ja ühiskult on saada :

Kop.

Anna Saawa luuletused	à	20
Anna Saawa luuletused kuuldöites 2 jagu.		1.20
Annulane ja Illo. Jutt Eesti muistsest ajast. Põnew ajalooline jutustus. K. A. Hermann		10
Ameti poolest kosilane. Ed. Wilde		20
Armastuse keeled. J. Prants		20
Aleksander Päte segakoorid I. anne		40
Boeride lipu all		35

Eesti kirjanduse ajalugu. Dr. Hermann.

Kõidetud. 2.50

Esimene Läänemaa laulupidu laulud. Miina Hermann		35
Eesti keele Lauke õpetus. Dr. K. A. Hermann		40
Eesti kodu. W. Reiman		10
Eesti piibli ümberpanemise lugu. Meie Piiblit 150-aastase juubeli mälestuseks kirjutanud W. Rei- man, Kolga-Jaani õpetaja. Teine trükk		20
Fridtjof Nauseni reisijuhitudised Põhja-Jäämere jää ja pimeduses. M. Neumann. I. ja III. à 20 kop., II.		30
Jhuus. Moiseeri naljamäng neljas järgus. P. Toom.		20
Jaani õv. A. Kaljuwald		10
Ju hääled. Kooli, kiriku, kodu ja pidu noodi-raamat. Dr. K. A. Hermann		30
Juula. J. Pärn'i jutt noorele rahvale ja teised õpet- likud ja lõbusad lugemised		20
Jlma süüta. M. Barack'i järele P. Grünfeldt		05
Krimmi öied. G. Kalmusaar. I. II.	à	30
Kuda peame laulma? K. Kuhlbusch		10
Koka-raamat 1331 õpetusega. Jaan Koor. Kõvasti poogitud.		1.00
Kibutvitsa öied. Teine anne. Luuletanud Elise Ann.		20
Külmale maale. Kirjutanud Ed. Wilde		30
Kodumaa marjad. A. S. Kottaalia		1.50
Kodumaa kalad. J. S. Kottaalia		1.00
Kodulaste raamat. J. Bergmann.		20
Külaleib. Õpetlikud lugemised wanast ja uuest ajast. J. Prants.		20
Kirikute raamat. Rahwa jutud kirikute ehitamisest. M. J. Eijen		10

A 2522

P. 2533/28

Õnn ja töö.

Näitemäng lauludega neljas waatuses.

Õnn lõbudes on küll eht jaadaw
Kuid aina tegudes on tema jäädaw

Kirjutanud

A. W e i z e n b e r g.

Jurjewis — Tartus.

Hermann'i trükitöja trükk ja kuln.

1901.

Дозволено цензурою Юрьевъ 15 августа 1901 года.

64190

Osafised.

Hindrik Hansupoeg, ristas päristohta omanik.
Ann, tema naene.
Miina, nende tütar.
Hans, Miina poeg.
Zaan, nende sulane.
Krõõt, nende tüdruk.
Prits Hindson (ladakajaks)
Züri, Hansupoja moonamees.
Kadri, tema naene.
Gewä, nende tütar.
Madis, hää naaber.
Wallawane.
Kohutumees ja siis veel kaastegelased, lauljad ja seltsilised.

Esimene waatus Hindrik Hansupoja majas (wõi aias).
Teine waatus Züri majakeses. Kolmas waatus jälle Hindriku
majas. Neljas waatus seadjamas mojas, kus aga nüüd juba Züri
peremeheks on.

Esimene waatus.

Sindrik Hansupoja elumajas.

Esimene etendus.

Sindrik, Ann, Miina, Brits ning lauljad.

A. W.

Allegretto.

Idn. R. A. S.

1. Mei-e Mih-kel mul-lu ju-ba pi-di kos-ja
 2. Ü-le-mul-lu Mih-kel muidu o-leks saa-nud
 3. Mi-tu aas-tat en-ne se-da Mih-kil if-ka
 4. Rõnda'p siis need a-jad läh'wad, hal-la-kas ju
 5. Mih-kel, Mih-kel, mi-na u-sun, pei-uks jääd ja

mi-ne-ma, pi-di kos-ja mi-ne-
 joo-ne-le, o-leks saa-nud joo-ne-
 õn-ne-tus, Mih-kil if-ka õn-ne-
 Mih-li pää, hal-la-kas ju Mih-li
 i-ga-west', pei-uks jääd ja i-ga-

ma, a - ga 'pol-nud pruun-ti tea-da,
 le; a - ga a - jad o - lid kal-lid, —
 tus: Mil-lal saan ei saa-nud wal-mis,
 pää, 3 - ga talw ta kos - ja e - hib;
 west'; i - al - gi ei too sa ko - ju

mis ta pi - di te - ge - ma, mis ta pi - di,
 a - fi jäi siis poo - le - li, a - fi jäi siis
 mil-lal mui-du ä - par-dus, mil-lal mui-du
 nõnu ei i - al kor-da läe, nõnu ei i - al
 en - dal' kal - list kaa - sa - fest, en - dal kal-list

mis ta pi - di te - ge - ma, mis ta pi - di
 a - si jäi siis poo - le - li, a - si jäi siis
 Mis - sal mui - du ä - par - dus, mis - sal mui - du
 nõnu ei i - al kor - da läe, nõnu ei i - al
 en - dal kal - list kaa - ja - fest, en - dal kal - list

mis ta pi - di te - ge - ma ?
 a - si jäi siis poo - le - li.
 mis - sal mui - du ä - par - dus.
 nõnu ei i - al kor - da läe.
 en - dal kal - list kaa - ja - fest. H. S a a w a.

(Laulu lõpul naerwad kõik ha ha ha ha, ja hüüawad :
 Rumal Mikkel, ei osta omale pruuti kosida.)

Prits (wõtab Miina ümbert kinni ja ätseb):
Miina aga seda küll mõistma! (Kõik lastutawad kasi ja
hüüawad) Hurra!

(Hindrik ning Ann, kes kõrwal istudes oma kestel näi-
wad rääkiwat, atwaldawad rõõmu noorte inimeste upsakusest
ning püüawad uhkustades näpunäitamise waral üksteise tähele-
panemist oma terawa waimuga tätre pääle juhtida.)

Gewa astub sisse ja toob Miinale ta tellitud tööd, mõ-
ned naesterahwa riided ja pitsid, ühe korwikefega kaaja. Ta
terwitab weidi kummardades ja ligineb siis Miinale.)

Teine efendus.

Gewa ja endised.

Gewa: Miina, ole lahke ja waata, kas ma siin
oma tööga sinu rahulolemist ära olen teeninud.

(Miina waatleb, ja teised tulewad ka Gewa töösid ja pit-
sidsid waatlema ja neid pitsisid Miinale proowima.)

Esimene: Oh mis ilus!

Teine: Wäga kena!

Prits: Ah wie üps!

(Kui teised jälle kaugemale läewad, jääwad Miina ning
Gewa üksi.)

Miina: (nagu oma wahel Gewale): Kuule Gewa,
sina ei peaks minuga ju ometi nii wäga lihtlabaselt
ümber käima ning ühtepuhku minu nime nimetama,
ja jedagi wõõriti. Minu nimi ei ole enam Miina,
waid Minna, sest seda soowib minu peidmees jääl,
herr Hindson.

Gewa (Imestades kaunis tõwasti): See kadaka
jaks jääl, sinu peidmees!?

Miina (wisab Gewale pitsidega wastu filmi):
Aha! Sina julged minu peigmeest teotada!?

(Kõik astuwad nüüd Gewa kallale, ka Miina wanemad
liginewad sinna poole. Gewa täest rebitakse ta korw ära, ta
wisatakse wälja ja pillutakse ta tööd temale tagajärele. Nüüd
astub Jaan, kes hiljem oli sisse tulnud ja seda tegu ju eemalt
oli waadelnud, ligemale.)

Kolmas etendus.

Jaan (oma peremehele): Auus peremees, miks Teie jarnast tüli omas majas sallite, kus juures üks waene tüdruk nõnda põlastusega wälja wiisatakse, nagu see siin nüüd sündis?

Hindrik: Kuula poisfi, wõi sina, Jaan, tahad siis mind tulla õpetama? Kas sina oled siis peremees wõi mina? Kas seesama tüdruk ise ei andnud selle ootamata tülile põhjust!

Jaan: Ei mitte nii, armas peremees, mina olen Teie alandlik ning sõnakuuleline sulane, aga selles tülis ei wõi mina Teiega ometi mitte ühes nõuus olla. Gewa on auus tüdruk, ta ei ole kudagi jeda lainu ning teotust ära teeninud, mis temale nüüd siin osaks sai.

Hindrik: Ja ometi on tema süüdlane! Mõttele ometi, tema julges jeda nõort herrad säääl, minu tulewast wäimeest, kadakasaksaks nimetada!

Jaan: Ah! nii seisawad asjad? No kui sel mehelehel siin majas midagi ütlemist peaks olema, siis pole ma enam Teie sulane. Sarnase kadakasakslinna-hulguse pärast peaks auus tüdruk naeruwääriliseks tehtud ning teotatud olema!?

Hindrik: Kuda sa julged jeda rääkida!? Wälja!

(Kõik tormawad nüüd Jaani kallale.)

Jaan (hüüab aga oma rusikat ülesse tõstes): Kellel oma elu armas on, see hoidku ennast eemale! Mina lähen ise wälja ja ei lasa ennast mitte jarnasel linna wursedel wälja wiisata. (Jaan läheb wälja.)

Aljas etendus.

Hindrik: Seda peaks minu majas ette tulema!
(Ütleb siis lauljatele:) Lapsed, Teie võite nüüd minna, jälle nägemiseni (siis käänab ennast Brits'i poole). Palun andeks, armas Brits, et minu sulane nii pööraselt sind püüdis teotada!

Brits: Ei see wiga, ei see wiga keski, mina olema harjunud runalusena inimesena.

Ann (oma mehe poole): Waata, kui wiisakalt ta räägib (siis Britsu poole pöörates.) See on ju väga ilus sinust, armas Brits, et sa jarnasest toorusest midagi wälja ei tee. Jaan on nüüd kord säärane Gesti Mats, tallel peenemad kornbed puuduvad.

Brits: Armas Swee germama, ära karda minule midagi. Toorust ei woorust mul ei olema, aga mu soontes tufsuma Deits Blut. Teie seltsis ma ei pelgama Gesti Matsi si fugu gi. Nad olema ju nii hulluna, et ei lähema ukse otsima kui tahama wälja minna ilma waatama, waid tormama otseteel. peaga seinast läbi teisele poole wälja. Saab siis pea märjaks, siis sadama wihma, kui mitte, siis olema hea ilm.

Ann: Aga, armas Brits, ega sina ometi ei mõtle, et kõik eestlased nii hullrumalad on?

Brits: Seda mitte, ei kauge lgtgi, Swee germama olete Teie ju head inimesed, ning kõige pealt Teie Tohter Minna, kellega mina wististi õnnelik saama olema. (Wõtab Miina ümbert kinni.) Minu wanema olema ka Gesti lasena olnud, aga minu soones olema wist Deits Blunt. Ma olema ju Peterburis elamas olnud, ja Riias ning Wõrusgi käinud ja olema ilmas palju näinud ja kõik kunstid ära teinud. Nüüd ma olema meie Uniwर्सiteedi liinan kõigesuurema kaupmehe Bufanuhwi juures esimesena sellina.

Hindrik: Ja Brits, sa oled küll wist palju näind ning õppinud, aga sinu maakeel ei taha mulle

jugugi meeldida, see läheb sinul just kui karkude pääl edasi.

Ann: Oh Hindrik, mis sina müüd nii räägid, eks meie harjune ning üksteisest õpi!

Brits: Ja Sweegerpapa, sinul õigus olema, ja siisgi olema asjal ka tõine külg, sest aig kõik asjad muutuma. Kui Teist kedagi nii palju nädalisi, kuusi ning aastafidgi linnas wiibima kui mina, päälegi linnades, kus kõik keeled; Budapitid, Boerisitid, Kinesi ning Sapumeesi keeled räägitakse, siis Teil ei olema maa keelest enam haisugi järele jäänud. Ja teiseks, ei woima Gesti keelt mitte wana wiisi edasi rääkima, sest ta ei olema jugugi õige, teda pidama täiendama ning ilustama, ehk muidu ta kaduma õige pea ilmast wälja.

Miina: Aga Brits, see ei näita minule ometi mitte meeldiwat, siis on ju linnades just kui Pabeli torni ehitamise ajal kõik keeled läbi segi. Kas meie Gesti keel teiste keelse kohta siis wististi nii waene ning sant peaks olema?

Brits: Ei jugugi, Minnakene, aga siisgi Deits klingima parem. Sellest saad sa siis paremini aru, kui meie Surjewis oleme, sääl õppima sa pea keele ära ja siis woime meie mõlemad Deits prechen.

Miina: Sääl ometi ka maakeelt räägitakse?

Brits: Ja muidugi, nii palju kui sina seda soowima, aga mina seda küll nii wäga ei soowima, sest kõik prostoi inimesed kõnelema maakeelt ning peenemad sakjad prechen üksnes Deits.

Miina: Kes need prostoi inimesed siis on?

Brits: Di Minnakene, sina unustama ju ära, kas Jaan ei olnud küll prostoi mind wastu?

Miina: Ja, Jaan oli küll jäme sinu wastu (See siis ongi wist prostoi?).

Brits: Ja siis, Gesti nimes ja sõnad kudas nad klingima: Mats ja müts, pütt ja patt. Wuich! das klistema ja wirichterlich! Waata, mu kallite, kas Minna ei klingima mitte parema kui Miina?

M i i n a: See wõib küll olla, mina sellest aga veel suurt aru ei saa.

P r i t s. Kuulge Sweegerelsterid! Kas Teie ei wõiks omast nimest ka ehk midagi ilusat wälja tegema? Kas Hansuson ei olema palju ilusam kui Hansupoeg? Ka minu wanemate nimi oli Hindupoeg, aga ma panin nime lõpuks poja asemele saksa soonu — ning waata Hindson, ning sellega saksanimi, oligi walmis.

Kõik ilma parandused olema ju wäga aegapidi edasi läind.

A n n: Ei jeda ilmaparandust ma küll ei soowiks. Meile wanadele inimestele on meie wanemate nimi hää küll, aga minu tütre nimi muutub ju muidugi kui ta sinu naeseks saab.

P r i t s: Ja muidugi proua Hindson! sellest olema minule küll. (Ta wõtab Miina ümbert kinni, kõik rõõmustawad.)

M i i n a: Kas linnas ka nii ilus on, kui meil siin maal?

P r i t s: Di Minnakene, sääl olema meie kõi taewas. Sääl pole mitte enam tõprid, elajaid ega figu, waid üksnes inimesi. Iga uulitsa nurga pääl istuma sääl saianane, saiakorw nina all, kust igauks wõib fringlid ning kõiksugu saiasid wotta ning süüa, nii palju kui kõht wastu wõtab.

M i i n a: Aga looduse iludus maal on ju ka midagi wäärt.

P r i t s: Ja muidugi olema loodus ilus, jeda ma inestama siin iga päewi. Sila käisin ma patseerimas ja nägemas, kus sead porise wee sees suplema ja omale muda ülepää ajama kui hullud, mis mind inimestama panema. Kuldsed päikesed kiired tegema selle pildi veel iseäralisult ilusas ja minus ärtas üks imelik iseäralik liigutaw, mälestuse tundmus ja mina mõtlema, „Siin olema mina ju just kui kodus.“

M i i n a: Kas Siin sääl ligidal jões ka meie anesid ning partisid ei waadelnud?

Prits: Ei, neid ma ei näinud.

Miina: No Prits, siis läheme nüüd, ma tahan sinule meie looduse iludust näidata.

Prits: Ja muidugi, aga lubama, et ma enne wanematele „Abjõ“ ütlen. (Käänab enda wanemate poole). Teie lubama ju, armjad wanemad, et ma Teie tütrega patšeerima lähen?

Ann: Ja muidugi, meil on ju sinu vastu täis usaldus.

(Prits ja Miina lähewad).

Viies esendus.

Ann: Waata Hindrik, kui wiisakas ja häa see Prits on.

Hindrik: Võib olla, et tal oma jagu wiisakust ja häädust ka on, mina aga ei wõi küll sugugi rõõmu tunda, et ma oma tütre ühe tundmata mehele olen lubanud.

Ann: Aga, Hindrik, mis siin juures mõiks siis karta ning meie tütre õnne kohta kahetlust olla?

(Eisfe astub Madis).

Kuues esendus.

Madis: Armsad naabrid, mis Teie siin nii palju kära ning tüli teete, mis Teie majas seni mitte sugugi pole ette tulnud.

Hindrik: Ka sinu kõrwa on see siis ulatunud, armas naaber. Rahjaks on siin küll weidi tülitust ette tulnud, kus juures küll üksnes minu julane Jaan süüdi on, kes ka tänapäewast minu teenistusest lahti peab olema, sest ta on minu tütre peidmest kadakasjaks jõimanud.

Teine waatus.

Pühapäewa hommikul Jüri elumajakeses, tema sünnipäewal.

Esimene etendus.

Jüri Kadri.

Kadri (teeb aina lungitised lahti, kust hommikune walgus sisse paistab, ja siis täänab enda oma abikaasa poole): Täna on ju minu sünnipäew Jüri, soowin siis minule õige hääd õnne minu sünnipäewaks ning uueks eluaastaks. Jumal andku, et minul sel aastal ju korda läheks ise omale kohalest saada nõnda, et meie ju teiste teenistusest lahti wõiksime saada.

Jüri: Ma tänan sind armas naene. Kus see küll oleks, kui Sinu soowid täide lähetsiwad, sest sedasama soowiksin ka mina, ning üleüldse minu pärast. Aga kui see siisgi weel ei peaks korda minema, siis wõime ju ometi weel weidi oodata. „Aga pidi asjad käiwad.“

Waata kui ilus päew täna algab, ja just pühapäewal juhtus seekord minu sünnipäew, kus meie tööst priid wõime olla, kas ma ei ole õnnelaps? (Kusgil ees toas wõi wäljas kõlab laulu hääl sünnipäewa-lapse auuks.)

Laul segakoorile.

Moderato.

A. B.

Jdn. K. A. S.

f

Mu sü - da - mes on pü - - ha - päew, on
 Ei siit maa - il - ma tä - - ra hirm! tääl

Mu ju - mal on mu lä - - he - dal, ta
 Kui e - lu rist liig ras - kets läeb, siis

mf

I. , II.

wait - ne rõõm ja ra - - hu.
 ei - si - ta - ma ma - - - - - hu.

õi - get teed mull' näi - - - tab.
 if - ka jäl - le ai - - - tab.

f (torrates *p*) II.

Mu ju-mal on mu lä-he-dal:
Ma o-len-te-ma war-ju

Ma kau-gel tae-wast lah-ti näen.
Oh kui ju üks-ford sin-na

f *mf*

kui laps, tes i-ja sü-les, kui
all,

saan: Küll wõib see õn-nis ol-... la, küll

laps, tes i-... ja sü-les.

wõib see õn-nis ol-... la?

Anna Haawa.

Teine etendus.

(Pauulu lõpul astuvad Gewa ning lauljad sisse, Gewal lilled käes, kellega ta oma isale õnne soovib.)

Gewa: Hake, soowin, et minu õnn sel aastal nii õitsuks, kui loodus ise, kes nüüd suwe ehtes hiilgab, mida ka need lillekesed siin tõendavad. (Annab lilled isale.)

Hindrik: Ma tänan sind, mu armas laps, minu ilusa soowi eest. On ju meie õnn meie kõigile kolmele ühine, mis ühele hää, see teisele armas. (Annab lilled Kadriale). Kadri, sina võid need võtta. Mina lilledest suurt lugu ei pea, aga see laul oli minule väga liigutav, ja ma tänan Teid kõigest südamest. Ka mina võin seda nüüd ütelda: „Mu südames on pühapäew, on waike rõõm ning rahu.“ „Meie kõik soowime õige hää õnne,“ hüüawad lauljad ning lähewad ära. Aga Jaan, kes lauljatega ühes oli, jääb sinna. Ka Kadri ning Gewa lähewad wälja).

Kolmas etendus.

Jüri, Jaan ning Kadri.

Jüri: No Jaan, siis oled sina ka meie poole jõudnud, et sa küll enam meie ligidal ei ela. On ju kaua aega sellest mööda, kui siit meie talust ära läksid.

Jaan: Kolm üks pool aastat.

Jüri: Kolm üks pool aastat! Ja nii need ajad ning asjad lähewad. Olime ju ikka hääd naabrid. Rahju et siit meie talust ära läksite.

Jaan: Ja rahju küll, sest ma ei armasta mitte kohtasid wahetada, aga siisgi, et see nüüd nii pidi minema, ei wõi ma oma kohta seda mitte kahjatseda, sest mina olen oma kohaga väga rahul, ka jaan mina jään rohkem palka. Aga väga kahju, et minu endisel

peremehele Hindrikul ise asi õige pahasti pidawat minema.

Jüri: Ja temas lähed küll pahasti, ning see on tõesti kahjatsemise väärt. Kõik seda õnnetust on tema linnaelu armastamine ning tema tütremees temale kaela saatnud.

Ja an: Seda ma arvasin ju siis, kui ma temast lahkusin, et see pagana kadakasaks neid õnnetusesse saab viidama.

Jüri: Ja seda ta on ka teinud, sest kõige päält oli seesama linna hulgus nende õnnetuse põhjuseks, kellest nad omal ajal nii suurt lugu pidasivad. Kõik oma vara on ta oma tütre ning tütremehe päale ära kulutanud, nii et tema päriskoht enam tema omaks ei või jääda, vaid pea haamri alla langeb. Ka waremalt ei edenemud tema ettevõteted mitte väga hästi, sest tema polnud mitte töö armastaja.

Ja an: No, tööd küll wist keegi juurelt ei võid armastada.

Jüri: Ja siisgi võib inimene üksnes töö ning tegewuse waral õnne ning lõbu leida, mis laisklejatele ning lõbu tagaajajatele ilmasgi osaks ei võid saada. Ka sina wist armastad tööd, et sa küll ise seda tahad salata?

Ja an: Mõnikord küll ehk võib töö minule armas olla, näit. kui peremees on hääs tujus, ja mina ka, siis on mõnikord küll õige lust tööd teha, aga tõe poolest on minul siisgi ifka parem meel, kui ma hobuse adra eest lahti wõtan, kui siis, kui ma ta adra ette panen.

Jüri: Jah, seda ma usun, nõuab ju ka loodus oma õigust, sest kui inimene wärsind on, siis ta igatseb ka puhkust. Ka ei võid teise teenistus ilmasgi nii armas ning lõbus olla, kui ise peremees olla ning oma tööd edendada. Aga siisgi, on peremees hää, ja ei tee oma sulasele ülekohut, siis võib ka teise tööd häämeelega edendada ning jääb juures ka oma jagu

lõbugi leida, nagu sa ju ise ütled: „On peremees hääs tujus, siis oled ka sina hääs tujus.“

S a a n: On aga peremees paha, siis wõib ju lase elu küll ehk wäga wilets olla.

S ü r i: Ka seda tuleb siin patuses ilmas küllalt ette, sest inimesed ei ole inglid, ning nad ei ole mitte ifka ilma tujudeta, aga siis on ju ka igaühel tee lahti edasi püüda ning tööstada, et ta ise peremehets wõiks saada. ning siis seda juurema häämelega oma tegewust edendada,

S a a n: Ka seda olen mina mõtelnud, ja ma sooviksin seda kõigepääst sinule, sest sina ning sinu omad armastawad tööd, ning siis, kui Teie oma kohal oleksite, saaks töö Teile weel palju armsam olema. — Kas sa ei wõiks Hindritu kohta omale omandada, mis nüüd ligemal ajal oksjoni wiisi ära pidawat müüdamä?

S ü r i: Kudas see wõib wõimalik olla? Ma waatlesin küll ju waremalt, enne kui ma siia moonamehets tulin, ühte wäikest kohakest wõtta, sest minul oli ju weidi raha korjatud. Aga et sarnast kohta mitte jaadawal ei olnud, siis wõtsin, et mitte oma korjatud kopikaid ära kulutada, selle teenistuse. Et meie nüüd kõik, igaüks oma moodi, töötame, siis oleme ka siin weidi juurde korjanud, siisgi 'pole sarnase koha pääle mõeldagi, sest minul pole mitte enam kui umbes 1000 rubla, kuna see koht ju wähemalt 4000 rubla maksma pidawat.

S a a n: Aga kui Sina poole sellest summast, 2000 rbl. wõiksid ära maksta, siis ehk wõiksid küll katsuda seda kohta wõtta, sest selle hää koha pääl, teie hoolsa tegewuse tõttu wõiks Sinul küll ehk wõimalik olla pea omad wõlad ära maksta.

S ü r i: Ja muidugi, siis küll wõiks wõtta, sest see koht on hää. Aga kes minule usaldab see 1000 rbl. lainata? Ja siis oleks weel wähemalt 500 rbl. tarwis, et ainulikud asjad soetada ning nii, et siis siin talukohaniku elu wõiks algada.

J a a n : Just nii suur on minu raha warandus 1500 rbl. Seda olen ma osalt omalt isalt pärinud ning ka osalt omaist teenistusest sinna juurde korjanud ning liisanud. Võta see summa ise omale, osta Hendriku koht ära, ja mina tulen sinu juurde sulaseks.

J ü r i : Imelik inime, Sina tahad juurema summa maja eest wälja maksta ja siisgi minu sulaseks jääda! Just ümberpöörduks, peaksin ma siis sinu sulaseks saama.

J a a n : Ei mitte nii, sina oled wanem ning on sinul siis eesõigus peremeheks saada. Ei peaks meie mitte kofku sündima, noh siis lähen mina, ning sinul ei saaks mitte liig raske olema minu oma aegapidi wälja maksta ning ikka oma koha peremeheks jääda. Võta minu pakkumine wastu ja anna minule oma käpp!

J ü r i : Eäh! (Nad lõowad käd kofku.) See jäägu siisgi esiteks meie oma wahese, sest wõib ju olla, et üks rahamees tuleb, kes terve summa otsekohe wälja maksab, siis saaks temal muidugi eesõigus olema.

J a a n : Siis muidugi pole sääl midagi parata, aga meie tahame ometi sääl juures olla, kui see maja peaks müüdud saama. Ehk wõime ometi oma nõuu korda saata.

J ü r i : Ja muidugi. Mina ei saa puuduma, ja mis wõimalik, püüame teha.

J a a n : Siis Sumalaga, wana hää naabrimees.

J ü r i : Sumalaga. (Zaan läheb ära, ja pea selle järele astuwad sisse Kadri ja Gewa.)

Alfjas etendus.

J ü r i , Kadri ning Gewa.

J ü r i . Kus Teie aga ümber hulgute, just nüüd, kui meil nii kena wõõras oli?

K a d r i: Ma nägin ju, et Jaan sinuga nagu soowis rääkida, ning läksin just selle pärast Gewaga nurmele weidi jalutama, arwates, et meesterahwal oma wahel midagi rääkida on.

J ü r i: Ja see oli sinust ka hää, sest meil oli mõndagi rääkida. Üks imelik mees see Jaan, ta oli minu wastu täna väga lahke. Mõtles ometi, ta tahab minule oma rahawaranduse, 1500 rubla anda selle soowiga, et mina Hindriku talu omale ära o statfin

K a d r i: Kõha ostmise on küll üks kallis asi, kellel see wõimalik on, aga teise rahaga kohta oman-dada on ometi väga kerdaw asi ning väga etterwaatamise wäärsiline, üleüldse, kus meil ise ju weel väga weidi raha on. Wiimati jaadab Jaan sind majast wälja, ehk sa langed haamri alla, nagu Hindrik nüüd.

J ü r i: Seda 'pole meil Jaaniga wist karta, sest ma loodan, et meie oma wahel hästi ning ilma ühegi kohtu abita läbi saame ning oma asju ühisuses edendame, sest kõik ta lahkus, mis ta mind wastu awaldas, oli wistist otsekohene, ning tuli häästi südamest.

K a d r i: Üks kallis inimene! Kuda meil wõimalik peaks olema jeda temale ära tasuda? (Paneb rätiku silma ette ning nutab.)

G e w a: Ema, sina tahtsid täna kiriku minna.

K a d r i: Jah, nüüd on küll juba aeg, sest kestmine kell on ära lõõdud. Jüri, kas sa tuleb ka kiriku, sest Gewa jääb kodu ja walmistab meie midagi lõuna söögiks walmis.

J ü r i. Jah, siis wõime meie küll kiriku minna, kui Gewa siia jääb, sest üks peab ometi kodu jääma. (Nad lähewad.)

Viies etendus.

Gewa üksi.

Gewa: Rahju, et ma täna Jaaniga mitte üht sõnagi ei saanud rääkida. Ta ilmus küll teiste seltsi laulma, aga minuga ta ei rääkinud. Wäga kahju, et ema mind ära kutsus, kui Jaan siin oli. Oh kui häämeelega ma temaga mõnda sõna räägiksin. (Ukse pääle koputatakse. Gewa jahmatab weidi, siis astub Jaan.)

Kuues etendus.

Gewa ning Jaan.

Jaan: Kas ma sind ehk eksitasin, Gewa?

Gewa: Ei eksita, wäga hää, et sa ometi tulid. Olid sa ju muidugi minu wastu täna nii wäga külm. Nägin küll sind teistega, aga minuga ei rääkinud sa üht sõnakestgi.

Jaan: Kas tõesti sa wõiksid uskuda, et ma sinu wastu külm olen? Kas sa arwad siis, et ma need tundmused, mis mul sinu wastu on, ka ju teistele tohtisin avaldada? Müüd oleme aga üksteist, rääkigu siis need roosi öied sinule minu armastusest (annab lille kimbu Gewale).

Gewa: Ah kui ilus! Anna andeks, Jaan, et ma rääkisin. — Ma teadsin ju — ma usun sind, ja selle pärast on ka minu armastus sinu wastu taljufindel. (Mad taelustawad üksteist, siis räägib Gewa edasi.) Jaan, see ehk ei ole sünnis, et meie minu wanemate seltsi taga oma armastust avaldame! Kas sa minu isale sellest midagi rääkisid?

Jaan: Ei rääkinud. Ma kardan, et sinu wanemad minu üle pahandawad ja sind minule ei lubagi.

Gewa. Armas Jaan, see ometi ei wõi wõimalik olla. Oh oleks sa ise kuulnud, kui minu isa sinu

suurest lahkusest meie wastu rääkis, kus siis ema pi-
sarjilmil wastas: Üks kallis inimene, kudas meil
wõimalik wõiks olla, temale seda usaldust tasuda!

J a a n : Seda parem, kui nende poolt meie ar-
mastuse wastu taistust ei peaks karta olemas. Siis
jäägu ta nendele saladuseks, kuni meie siis, parajal
ajal, nendele oma armastust awaldame.

G e w a . Ja muidugi, seda meie teeme, sest ühe
puhta armastuse warjul-hoidmine ei wõi ju patt olla,
ning seda suurem saab siis minu wanemate rõõm olemas,
kui meie nendele oma armastust awaldame. Parema
on ju igatahes tagasihoidlik olla ning siis ometi ka
teistele rõõmu teha, kui nendele palju lubada ning
pakkuda ja siisgi selleks weidi korda saata. (Nad kae-
lustawad weel kord, siis aga wõtab Gewa Jaani käest kinni ja
saadab ta ukse poole.) Nüüd aga mine, armas Jaan!

J a a n : Siis sa tahad mind nüüd wälja wi-
jata Gewa?

G e w a : Jah, just nii kui sina omal ajal mind
Miina ning kadakasajal lastsid wälja wijata.

J a a n : Ah nii — ma saan aru — aga minu
väljawiskajal on ometi õrnemad ning armsamad kae-
kesed minu wastu, kui nendel Sinu wastu oliwad.
(Annab täht). Siis jää terweks, Jumal kaitsku sind,
Gewafene!

G e w a . : Jumalaga, Jaan.

Jaan läheb ära.

Seitsmes elendus.

G e w a üksi.

G e w a (Säeb lilled laua pääle ning kannab karmesti
ka mõned söögi-asjad ning anumad lauale): Nüüd wõi-
wad ka minu armsad wanemad tulla. Laud on kae-
tud, söök on walmis. Oh Jumal, kui mul ometi

forda peaks minema oma wanematele kudagi wiisi rõõmu walmistada, on nad ju küll minu eest hoolt kandnud ning waewa näinud! (Jüri ning Kadri tulewad tirkust koju.)

Kaheksas etendus.

Jüri, Kadri ning Gewa.

Kadri: Oh kui ilus! Nii palju lillesid! Mis sinuga on juhtunud, laps? Sa punetad ju nagu roosi-õis.

Gewa. Ei midagi, emake, ole juhtunud. Mina ruttasin talitamisega — nii et mul weidi soe on. Müüd aga palun lauda istuda ning sööki wõtta, mis ma olen walmistanud.

Jüri: Siis aga laske see teff jäält alla (Gesriide pääle näidates), sest kui meie sööme, siis ei ole just mitte tarwis, et teised meid waatlewad.

Gesriie langeb.

Kolmas waatus.

Hindriku talus.

Esimene etendus.

Hindrik ning Ann.

Hindrik (räägib esiteks nagu iseendaga): Mu abikaasa ei aima veel mitte, mis tänane päew meie peab tooma. Ta ei tea veel, et meie omandus enam meie oma ei ole, aga ma pean seda temale ju teadustama. (Väheb Anne juurde, kes ühte raamatut wõi albumi waatleb). Ann, sa tead ju ehk tänase päewa tähtsust?

Ann: Ei tea. Mis tähtsus tal siis wõib olla, ning mis ta meie uudist peaks tooma?

Hindrik: Ta ei too meie küll midagi, ta wõtab meilt aga kõik, mis meil on, sest täna müüakse kõik meie warandus oksjoni wiisi ära.

Ann (ehmatah): Mu Sumal, meie kraam peab oksjoni wiisi ära müüdud saama! Mis meist siis saab?

Hindrik: Mis siis saab? Seda ehk teab üksnes Sumal, mina ei jaks sellest asjast midagi teada ega midagi mõelda. Kõik selle linnahulguse süüd, kellel korda läks meie tütar ära petta, ning kellest ka sinul nii suur lugupidamine oli. Ta on kõik meie waranduse häwitanud ning nõnda meie sandi-kepi walmistanud.

Ann: Oh kui hirmus, kui hale ning kare on meie saatus! Müüd peaks veel mina üksi süüdlane olema? Kas sina ei olnud ka ju ise meie tütre meheleminefuga nõuus?

Hindrik: Ka mina olin üks wilets ning rumal inimene, et ma paremate ning targemate inimeste nõuu hääks ei wõtnud. Kõige enam kahjatsemise wäärt on meie waene tütar, kes selle pagana kadakasaja pärast pidi õnnetusesse sattuma. Tema on noor, ning on sarnased ekfiarwamised temale ennemi andeksandmise wäärilised, sarnasest inimesest lugu pidada, kes mitte püssi pauku wäärt ei ole, aga meie, tema wanemad, pidime ometi mõistlikumad olema.

Ann: Siisgi mõikime nende kohta ehk veel loota. Olewat Brits ju jälle koha saanud, ning see peremees olewat tema wastu õige lahke, nii kui Miina minule oma wiimase kirja läbi teadustas. Võib ometi olla, et wast nad meie veel toeks ning abiks mõikswad olla.

Hindrik: Nende abi ning toetamise päale ma küll ilmasgi ei tohi loota. Kui nad aga ise endid mõikswad aidata ning toetada, siis oleks ka üks tänuwäärt asi. On ta ju minu waranduse läbi lõõnud ning ei ole tal siit enam midagi loota ega saada.

Teine etendus.

K r ö ö t ja endised.

Kröööt: Üks naesterahwas oma lapsega on eestwas, kes Teiega soowib rääkida.

Hindrik (nagu iseendale): Kes see naesterahwas peats olema? Võib olla üks armupaluja. Meil ei ole aga isegi enam midagi. (Siis Kröödale) Lase ta aga siisgi siisje tulla! (Kröööt läheb ja saadab Miina oma pojaga siisje. Hindrik ning Ann ehmatavad oma tüdart nähes, kes weidi waestes riites. Ann langeb tooli päale istukile.)

Kolmas etendus.

M i i n a, tema poeg, A n n ning H i n d r i f.

M i i n a (ruttas isa juurde, wõtab taht kinni ja palub):
Jä! anna andeks! Wõta mind oma juurde, ja päästa
mind sest linnaelust!

H i n d r i f: Armas laps, mul 'pole sinule
midagi andeks anda, meie ise, sinu wanemad, oleme
sind linna soowitanud ning sind õnnetusesse saatnud.
(M i i n a silmab ema, ruttas tema juurde ja lasseb ennast pool
istukile pörandale ema kõrwale.)

M i i n a: Ema! Ka sina oled nii wäga
maharusutud, mis siin on juhtunud? Kas mina
olen kõigele selle õnnetuisele põhjust andnud?

A n n: Mitte sina, mina, sinu ema olen süüdi,
et sina uing meie kõik nüüd õnnatud inimesed oleme.

M i i n a: Aga ema! Kõik lootused 'pole ju
weel nurja läinud. Ma olen harjunud tööd armastama,
wõtke mind tagasi ja päästke mind sellest linna-
elust. Ma tööstan nii palju kui mul
jõudu on, ja kõik läheb jälle paremini. (Nab
kaelustawad.)

A n n: Minu armas, kahjatsenise wäärt laps,
wist on Sumal meid katsuma tulnud meie upsatuse
ning edewuse pärast. Ka mina tööstaksin nüüd rõõ-
muga, kui ma sind weel õnnelikuks wõiksin teha, aga
kõik näitab ju hilja olevat.

Neljas etendus.

R ö ö t ning esimised.

R ö ö t: Wallawanem ning kohtumees on tul-
nud. Rahwahulk ootab põnewuses olsoni. (Kõik on
ärewal. Ann langeb minestusesse.)

Hindrik: Õnnetu ema, weel õnnetum tütar!
(Eiis weel märkab ta tütrepoega ja võtab ta oma sülle.)
Aga miks sina selleks peaks süüdi olema, et ka sind
need ilma õnnetused ümber piiravad! (Ta jurab tütre-
poja oma rinna vastu. Eiis ütleb ta Krõõdale): Mine, ma
tulen varsti. (Kadri toibub jälle, nad aitavad ta teise tuppa.
Kõik lähewad ära, Hindrik üksi. Eiis lähneb ta ukse pääle ja
hüüab): Tulge aga, kõik on valmis.

(Eiise tuleb wallawanem, kohtumees ning mõned töömehed).

Viies etendus.

Kohtumees: Mis kraami on siin müümise
tarwis?

Hindrik: Küll ep wist kõik, mis Teie näete,
eks Teie ise tea paremini. Kohtumees näitab töömestele
mõned mööbli tükiid wälja lenda. Eiis waatleb ta kahte pilti,
ja käseb ka neid wälja lenda, mida nähes Hindrik kohtub.)

Hindrik: Üksnes neid palun ma omale jätta,
need on minu wanemate pildid.

Kohtumees (wistab käega teistele ja ütleb):
Laske nad pääle jääda! (Nüüd lähewad kõik ära, ja Hind-
rik jääb üksi. Wäljas kuulub oksjoni kära ning wälja-
pakkumist: Kes pakub ena! Esimelt — teiselt —
ning kolmandalt n. n. e. Hindrik kuulab, waatleb aga wahete
wahel oma wanemate piltisid.)

Kuues etendus.

Hindrik üksi.

Hindrik: Ehk nad saawad sääl ka ilma mi-
nuta läbi, sest minul 'pole säält enam midagi oman-
dada. Üksnes need kaks pilti on nüüd minu waran-
dus. Smelik on see ilma-elu. Inimesed koguwad

ning pillawad. Wanemad koguwad, ning lapsed pillawad, ja mina olen nende pillajate liiki langenud. Minu armas isa, (waatab pilti) sina töötasid palehigis ning olid siiski õnnelik, mina aga nõudsin lõbude järele ja olen nüüd õnnetu. (Wäljamüügi kära waikib aegapidi, Hindrik tahab wälja minna, sääl tuleb aga Madis temale vastu.)

Seitsmes esendus.

Madis: Aga Hindrik, miks ja ise sääl puudud, kus sinu warandus teise omaks läheb, kas sinul siis 'polnud võimalik omale ka midagi tagasi omandada?

Hindrik: Ei olnud! Üksnes need kaks pilti on nüüd minu warandus, ja pääle nende weel minu naene, minu tütar ja minu tütrepoeg.

Madis: Rahjatsen sind wäga, waene Hindrik. Mis ja nüüd arwad ette wõtta?

Hindrik: Nüüd 'pole mul midagi enam ette wõtta. Ma olen asjata elukas siin ilmas, ehk wotan sandi-koti kaela.

Madis: Mitte nii, armas sõber. Üksigi elaw hing ei ole siin ilmas asjata, waid igaühel on tähtsus, ning oma woli oma naelaga kaubelda, mis temale on isutud, kuni püha saatuse ta ise tema elulõpule on aidanud. Mõttele oma naese, oma tütre ning iseenele pääle, ja kääna ennast oma inimlikkude kohuste täitmistele tagasi!

Hindrik: Mil wiisil peaks minul küll weel võimalik olema oma kohuseid täita ning oma perekunda toita?

Madis: Paljugi wõib võimalik olla, mis meie sagedasti ilmwõimatu näitab olewat. Sinul 'polegi mitte tarwis teiste eest töötada, waid igaüks wõib oma eest töötada. Ma rääkisin ju sinu tütreaga, kellel juur eluwoim ning töölust näib olema. Sina

ning sinu abikaas olete, Sumalale tänu, ju ometi tublid ning terwed inimesed, ja veel sinu tütre pojake — ta on kena ning tubli loomuga pois, kellest tema ema ning wana-ema-isa wõiwad tröösti leida ning tuge oodata. Sinu tütremehest küll enam asja ei saa, ta olewat sarnane joodik, et aitamine tal enam ei maksa. Nüüd olewat tema oma wiimase koha ära kaotanud, et teda küll enam keegi ei wõta. Sarnane alkoholi ori on muidugi oma inimliku õistarbe kaotanud, ning ta ei ole muid kui teistele inimestele riisiks.

Aga kus sinu perekond on, ehk wõiksite mõnda nõuu pidada, endid tulewiku wastu walmistada!

Hindrik: Täna wäga kõige hää nõuu eest, aga minul ei näita ometi enam ühtegi lootust olewat. (Ta läheb ukse poole ja hõikab oma abikaasat ja tüdart, need tulewad.)

Kahelksas elendus.

Ann, Miina ja tema poeg

(tulewad kõik wäga rusutud olekus nähtawale. Sääs paneb wäike Hansuke omad täetse kottu wanaisa poole ja palub:)

Hans: Bai wanaisa, ära ole nii kuri! (Tema ema hoiab teda kättpidi tagasi ja nutab)

Hindrik: Aga, armas lapsukene, mina ei ole ju sugugi kuri.

Hans: Aga minu ema nutab veel enam, kui siis, kui mu isa purjus oli ja teda tõreles.

Miina: Ole wait, mu laps!

Hindrik: Las' ta aga rääkida, tal on oma õigus rääkida. Ta, ilmsüüta lapsukene, ei näe kusgil muud kui õnnetust, mis meie süü läbi ka temale on osaks saanud.

M a d i s: Önn ei ole jäädaw, ka önnetus mitte. Üks siht on meil aga kindel, kuhu meie kõik jõuame ning kus önnelik ning önnetu, rikas ning waene, kõik ühejagused on. Kas meie tee õitswatest aasadest wõi pimedatest kuristikkudest läbi käib, aga lootust ei tohi meie jalgi kaotada. Armas naaber (Hindriku poole), sinu elulugu ma küll tunnen, aga kas ja ei tahaks oma õndsa isa elust mulle mõnda ütelda, kelle pilt sinule nüüd nii armsaks on läinud? Ta oli jõukas peremees, kas ta oma waranduse oma wanematelt omale päris?

Hindrik: Ei pärinud. Minu wanaisa oli aunamees, ja minu isa olewat nooruses teise julaneanud, aga mitte kaua, sest siis olewat tal korda läinud jeda kohta rentida. Kui mina weel väike olin, siis läks meil asi weidi waest wiisi, sest minu isa oli haiglane. Siis kinkis Jumal talle terwist, ja tal õnnistas kõik. Ta ostis selle koha päriseks ja maksis aegapidi ka kõik wõlad ära.

M a d i s: Wäga huwitaw. Nii oftaline kui tema elu ka oli, aga tal õnnistas kõik. Wiist oli ta töö armastaja?

Hindrik: Jah ta oli väga töökas inimene.

M a d i s: Ta oli wahete wahel ka haiglane, ja siisgi õnnistasiwad tema tööd ning ettevõtted. Teie olete weel kõik terwed, tublid tööinimesed, kas Jumal saaks Teile siis oma õnnistust keelama?

M i i n a: Oh kui häämeelega ma töötaks, kui ma aga teaks, mis mul teha! (Ta tõmbab oma poja oma ligi.)

A n n: Ka mina armas laps töötaks sinuga. (Eigineb oma tütrele.)

Hindrik: Kõik on hilja, meie 'pole enam teise orjadeksgi kohased.

M a d i s: Pole mitte nii, armas naaber. Üksigi hää nõuu ning ettevõtte 'pole kunagi hilja, nii kaua

fui meie siin ilmas elame. Teie teenistus 'pole küll mitte nii armas kui omale töötada, siiski leitakse ka häid inimesi kellega ühiseses võib töötada ning nonda oma päewi rahus edasi elada. Teie ehk võiksite siia moonamehe majakesesse ulualust saada nii kaua, kui näha saame, kudas Jumal Teie elusaatust juhib.

Hindrik: Kas meid aga siia võetakse? Ma ei teagi, kes nüüd selle maja omanik on.

Madis: Rahju küll, et ja ise sellegi järele ei kuulanud. Sinu moonamees Jüri olewat nüüd selle koha omanik, ning Jaan olewat temale julaseks (kõit ehmatavad ning imestavad selle üle.)

Hindrik: Siis 'pole meil siin küll ühtigi loote.

Ann: Siis peame igatahes kuhugi kaugemale siit kolima.

Miina: Meie ülekohut tasutakse kätte.

Madis: Jüri ning tema omad 'pole ju oneti mitte pahad inimesed.

Hindrik: Mitte sugugi, meie wahel on aga mõnikord midagi ette tulnud, mis nad meile 'algi ei saaks andeks andma. Kudas Jüril pidi võimalik olema ühte kohta omandada, mis 4000 rub. väärt on!

Madis: Ometigi oli see võimalik, ning see on kõik auusasti sündinud. Jüri on tööarmastaja, nii ka tema naene ning tütar. Nad olewat ise elus kopeid kokku korjanud — nii, et neil ise hää summa oli kogutud ja puuduwa summa olewat nendele üks hää tuttav andnud või lainanud. Ka on ta selle koha odavasti saanud, 3300 rubla eest, sest 'pole mitte enam pakutud.

Hindrik: Väga rahju, et siis nüüd minu wõladgi sellega 'pole mitte ära tasutud saanud.

Madis: Selle üle võid ennast rahustada, sest asja lõpus 'pole mitte fina süüdi. — Et nüüd muud nõuu ei näita olewat, siis ma palun Teid esiti minu juurde tulla niikaua, kui näha saame, kudas Jumal

Teid edasi aitab. Ruumi on minul küll, ja leiwa puudust, Jumalale tänu, ei saa meil ka olemas. (Nad tänavad käeandmisega.)

M i i n a (oma pojale): Hansuke, täna seda hääd külaonu!

H a n s: Külaonu, ja oled väga hää, ma tänan sind.

Gesriie langeb.

Meljas waatus.

Esimene etendus.

Jüri ning Kadri.

Endises Hindriku majas, mis nüüd nende oma on.

K a d r i: Küll ma igatsefin teise teenistusest lahti saada ning ise omas majakeses elada ning tööstada, aga seda õnne ei oles ma siiski ialgi loota tohtinud et meie jäält moonamehe majakesest siia suurde talumajasse pidime pääsema ning seda omale omandama.

J ü r i: Ka mina ei oles seda waremalt sugugi uskuda wõinud. Selle kõige eest, mis meil nüüd on, oleme Jumalale ning häädele inimestele tänu wõlgu.

K a d r i: Kas ja weel mälestad, kui meil üks väga rõõmus ning ilus pühapäew oli? See oli. Nüüd juba ligi aasta eest, kus meie sinu sünnipäewa pühitsejime. Ka täna on pühapäew, ja nüüd hülgab meie elupäike ometi weel ilusamini kui seekord. Kõige päält rõõmustan ma ennast meie Gewakese pärast, kus ta nüüd ennast enam nii väga ei pruugi tööga waewata.

J ü r i: Las' ta aga ikka tublisti tööd teha. Kes tööd armastab, seda armastab ka Jumal.

K a d r i: Ja muidugi, et oma tüdart tööst ära wõõrutada ning teda hellitada, seda ma ju ei mõtlegi, armas mees, waid ümberpöördukt peab ju lapsena inimesele tööd armsaks teha püüdma. Meie Gewake

on selleks ka ju nii harjunud, et ta wist ilma töö ning talitufeta eladagi ei oskaks, aga siin on temal ka muidu lahkem ning rõõmsam elu, kus ka tema waegetejele ta tulewik ju enam wõib wastu naeratada.

Jüri: See on tõsi, Jumala õnnistus käib töö kannul: „Tee tööd ning palu Jumalat“, ma lisaksin häämeelega selle wanaõnale weel juurde „tee tööd ning laula“ sest laulu häälest liginewad kõigeparemini inimese igatsused Jumalale.

(Eestias laulbafje.)

1. Oh wõtkem Jumalat Suust, südamest nüüd kiita,
Kes juuri asju teeb, Ja temale auu näita,
Kes emahust ju Meil teinud palju hääd,
Ja praegu hoidiwad weel Meid tema armu käed.
2. See armas Jumal nüüd ka wõtku muret kanda,
Meil rõõmsaid südameid Ja kallist rahu anda.
Ja pidagu meid ka Siin üles armjasti
Ja wõtku häda käest Meid päästa heldesti.

(Jüri ning Kadri on liigutatud. Kui laulmine lõheb, tulewad lauljad sisse, Gewa leesotsas.)

Teine etendus.

(Keegi lauljatest ütleb: Meie kõik soowime Teile hääd õnne ning hääd terwist Teie uue koha pääl.)

Jüri ning Kadri: Meie täname Teid südamest.
(Siis räägivad nad lauljatega oma wahel mõne sõna, annawad kätt ning lauljad lähewad ära.)

Kolmas etendus.

Gewa Jüri ning Kadri.

Kadri: Ma tänan sind, Gewake, su laul meeldib meile ikka, aga weel liigutawam on jarnast koorilaulu kuulda nagu täna. Saan laulis ka ikka muidu, aga miks ta täna mitte ühes ei laulnud?

Gewa: Ei tea, emake, ma kutsusin teda küll, aga ta ei tulnud.

Kadri: Imelik, et ta viimasel ajal nii tagasihoidlik on.

Jüri: Selleks ei saa mina temast ka õigest aru.

Gewa: Kuulge, kas Teie ei hakka ju kiriku minema?

Kadri: Sina ehk võiksid täna kiriku minna, ja mina jään kodu.

Gewa. Ei, emake, mine aga sina kiriku, mina jään täna kodu talitama.

Kadri: Olgu siis nii. Lähme siis, Jüri, kiriku.
(Nad lähewad kõik ära teise tuppa.)

Teles etendus.

Gewa tuleb tagasi.

Gewa: Müüd on wanemad kirikus. Müüd olen ma üksi kodus. Oh, kuida ma rõõmustan, et ma täna üksi wõin olla. (Zaan tuleb sisse.)

Viies etendus.

Zaan: Gewake! Ah, kas sina siin oled?

Gewa: Sina kelm, ma tahtsin ju täna üksi olla!

Zaan: No, eks me mõlemad kelmid siin siis üksi ole, kus meid keegi ei waatle.

(Ta võtab Gewa ümbert õrnasti kinni.)

Kas sinu wanemad meie armastusest ju ei ole märganud?

Gewa: Ei! Neudel ei ole sellest aimugi. Ema ütles enne sinust: „Imelik, et ta viimasel ajal nii

tagasihoidlik on" Isa vastas: „Sellest ei saa mina ka aru.“ Nendele olewat räägitud, et fina kuskil mujal olewat kosjas käinud.

J a a n: Seda parem, las' nad aga seda uskuda! On ju sest küll, kui fina seda usud, et neil midagi meie ühenduse vastu ei saaks olema.

G e w a: Ei ialgi! Nad armastawad sind nii sama, kui minagi sind armastan.

(Nad kaelustawad. Siis tallutab Gewa Jaani ukse poole.)

J a a n: No, kas siin jälle üks läwe kõrwol on? Kas pean minema? Kas tahad jälle üksi olla?

G e w a. Ja muidugi, Jaanike, tahan üksi olla, tahan ka talitada ja kõik korraldada, kuini wanemad tagasi tulewad. Paremu ju ometi, kui mina sind ilusti wälja toimetan, kui et fina mind peaksid wälja wiiskama!

Eks ma näe sind ka wahete wahel läbi akna.

J a a n: No siis, Gewake, hääd hommikut! Aga ettewaatlik pead sa olema, et wanemad mitte ei märka, et meie üksteisele nii wäga tutwad oleme.

G w a. Ja muidugi, ettewaatlikud peame olema, ja selleks oleme ka mõlemad kelmid küll. (Jaan läheb.)

Juues esendus.

G e w a üksi.

G e w a: Oh kui õnnelik ma olen! Aga kas see on ka õige ning auus, mis ma oma noorusel tujus ette olen wõtnud, ning et ma just nii oma wanematele rõõmu tahan teha? Oh, oleksin ma ometi ema käest nõuu küsinud! Nüüd ei ole aga mitte kohane aeg kahjatseda, waid nüüd on tarwis ära oodata, kudas asi läheb, ehk mis tulewik toob. (Ta talitab ja jäeb kõik korda, toimetab asju wälja ning jälle sisse. Toob wett, walab küllesid.) Nüüd on kõik korras. (Läheb siis wälja.)

Seitsmes etendus.

Jüri ning Kadri tulewad kirikust kodu.

Kadri: Waata, kui ilusti on Gewa köit korraldanud. Ta on ikka meie kallis tütrekene. (Ta hõitab: Gewa! Gewa tuleb sisje.)

Kahesjas etendus.

Kadri: Oh kahju, et sina ka täna kirikus ei olnud, sest õpetaja pidas täna wäga ilusa jutluse. Kas sinul 'polnud mitte igaw ükfinda?

Gewa: Pole wiga! Kui igawaks läks, siis toitsin kannu, walasin lillesid ning tegin mõnda muud. Teha ning talitada on ju ikka midagi.

Kadri: Ja muidugi, sina leiad ju ikka midagi tegemist. Kas Jaan peaks kodu olema?

Gewa: Ei tea, ma ei ole teda enam ammu näinud.

Jüri: Kahju, et ta siin nii wäga weidi kodune on.

Gewa: Ta 'pole wist siin weel harjunud, eht on tal wahest wanas kohas weel midagi toimetada.

Jüri: Ja muidugi, tütrekene, eks igati isetea, mis tal teha on. (Madis astub sisje.)

Ühesjas etendus

Madis: Soowin Teile kõigile siin uue koha pääl kõigeparemat õnne ning Jumala õnnistust. (Kõit tänawad.) Armas Jüri, ma rõõmustan wäga, et sinu töö ning waew hädal wilja on kandnud, nii et sinul wõimalik oli seda kohta omandada. Sa wist ei saa pahaks panema, et ma sinu jutule tulin, sest ma soowiks

häämeelega sinule mõnda nõuu anda, ehk õigemini ütelda, sinule oma soovide avaldada.

Jüri: Väga häa, sest iga nõuu sinu poolt on minule rõõmustav. (Kadri ütleb Gewale nagu oma oma wahel: Gewale läheme ära, sest meesterahwal on wiist oma wahel midagi kõnelda. Kad lähewad ära.)

Kümnes etendus.

Madis ning Jüri.

Madis: Sina oled wiisisti juba omad asjad siia seadnud ning endale omakohased teenrid leidnud?

Jüri: Ja, tänu Sumalale, olen selleks ju algupe teinud.

Madis: Kas sinul on ju üks moonamees?

Jüri: Seda küll weel ei ole, aga ma ei tea, kas jeda tarwisgi on, sest Jaan arwas, et tarwilisel korral ka päiwilisi wõib saada ning esiti nii läbi aidata. Jaan aga ise teeb minule weidi pääwalu.

Madis: Miks siis nii, Jaan on ju tubli pois?

Jüri: Ja, jeda ta on, ja ta on ka üks kallis inimene, aga tema sobiwat juba oma kosjaasju.

Madis: No, mis siis, las ta wõtta naene, siis on sinul ju moonamees käesgi.

Jüri: Jah, see wõiks muidu ehk häa ka olla, aga tal on siisgi oma paha külge. Waata, enam kui pool on selle talu sees Jaani raha, ja kui ta peats, nagu ma olen kuulnud, selle rikka Mäematši tütre wõtma, siis ta wõiks ehk minu käest oma raha tagasi pärida. Et jeda minul aga nii pea mitte wõimalik maksta ei ole, siis wõib ta selle maja omanikuks saada, ja minu peremehe päewad oleksiwad siis ju loetud.

Ma di s: No, nii hull see asi ka ju wist ei ole. Saan on hää inimene, ta saab wist wotama, kuni sinul wõimalis saab olema tema jagu wälja maksta.

Jüri: Üksford peab asi ometi selgima. Mina tahan temaga warsti selle üle rääkida. (Ta hõitab üle ukse Kadrid. Kadri astub sisse.)

Üksteistkümmes etendus.

Jüri: Kuule, Kadri, kas sa ei ole Saani kuskil näinud?

Kadri: Saan tuli just kodu, ja on praegu õues.

Jüri: Aha, siis on hää. (Ta hõitab aknast wälja: Saan! ole hääks ja tule natuke sisse! (Saan tuleb sisse.)

Kaksteistkümmes etendus.

Jüri: Kuule, Saan, miks sa arwad, kas meil ei ole tarwis ühte moonameest wõtta? Meie hää naaber tahab meile selleks üht hääd inimest soowitada.

Saan: Ma arwan küll, et seda meile tarwis on.

Jüri: Sa üht, asja ma tahtsin sinult weel järele pärida, kas on õige, et sina tahtwat juba naist wõtta?

Saan: Jah, armas peremees, ma tahaks küll naist wõtta.

Jüri: Aga, Saan, kas sellega siis rutt peaks olema, ja oled ju weel noor?

Saan: Armas peremees, liig noor mina ju ka enam ei ole. Olen ma ju nüüd umbes selles wanaduses, kui sina oledwat olnud, kui sa õmale perenaese wõtsid. Ka mina ning minu pruut ei taha mitte wanaks saada ju enne, kui pulmad ei ole ära mitte peetud.

Jüri: Kes sinu pruut siis on, kui ma küsida tohiks?

Jaan: Armas peremees, oodake natukene, jeda võite pea teada saada. (Ta läheb wälja.)

Kolmasteistkümmes etendus.

Jüri: Ta läheb ära ja ei ütle ometigi, kes tema pruut on!

Kadri: (ohkab): Wist ikka see Mäematši tütar tema pruut on! (Jaan tuleb sisje Gewa käeförwal. Rõõmusline liikumine.)

Neljasteistkümmes etendus.

Jaan ning Gewa ja endised.

Jaan: Siin, armsad wanemad, siin on minu mõrsja, kui teil midagi selle wastu ei peaks olema.

Jüri: Sina kelm, sa ei tahtnud minule oma pruudi nimegi nimetada! Kui sa mitte Jaan ei oleks, oleks mul sinule üks õige wali trahw.

Gewa (Gma poole): Gma, anna andeks!

Kadri: Tütar, sa teed mind õnnelikuks.

Jüri: Meie saame ju mõlemad aru, et Teie saladustel selleks ju ühtigi paha, waid ainult hää tahtmine oli, sest Teie tahtsite selle saladusega meile rõõmu walmistada, ning see on teil nüüd ka täiesti korda läinud. Sumal õnnistagu teid, mu armsad lapsed! (Ta tõstab käed nende pää üle.)

Kadri: Sedašama soowin ka mina kõigest südamest.

Jaan ning Gewa: Meie täname, armsad wanemad. (Ja nad langewad üksteise kaela. Ka wanemad kaelustawad üksteist.)

Madis: No, nüüd 'pole sinul, armas Jüri, enam karta, et Jaan oma jagu enne aega wälja nõuab.

Jüri: Ei, mitte, sest nüüd oleme ju ise kõige oma warandusega üksteise omad.

Madis: Kus õnn kõige kõrgemal tipul, sääl on ehk wist omakohane ka nende pääle mõelda, kes õnnatud on. Ka mina julgen nüüd paluda, kas ja ühte õnnetatut perekunda oma moonamehe majakeses ehk wõiksid wastu wõtta?

Jüri: Ja muidugi, meile on ju moonameest tarwis. Kes see perekund siis on, keda ja selleks soowid?

Madis: Ma tahan neid Teile warsti tutwustada, sest nad on siin ligidal. (Ta läheb.)

Wiisteistkümmnes etendus.

Jüri: Miks temal sellega siis nagu saladus näitab olema, et ta seda perekunda ei nimetanud?

Ja an: Eks me näha saa, ega Madis meile ju ometi midagi paha ei soowi! (Ukse pihta koputatakse. Sisse astub Madis Hindrik ning Annega.)

Kuusteistkümmnes etendus.

Madis (astub Hindrik kae kõrwal Jüri ette): Siin on sinu moonamees.

Jüri: Aga Madis! Ara katju mitte minu wana peremeest nõnda alandada. Selleks ei tohi minul ju ometi mitte auu olla teda minu moonameheks nimetada.

Hindrik: Siin 'pole enam auust juttugi. Minu warandus, minu auu ning kõik on minul kadunud. Ma ei tohi mitte kiidelda ning lootä, et ma sinu teenistuses oma kohuseid weel täiesti wõiksin täita, aga

fui ja minule selles, oma endises eluforteris, lahkesti ulualust wõiksin lubada, siis tahan töötada ning teha kõike, mis minu jõu on.

A n n : Ka mina tahan häämeelega töötada, kui Teie aga lubaksite ka minu tüdart oma juurde wõtta.

G e w a : Aga kus Miina on?

A n n . Ta on siin ligidal. (Parajalt astub Miina oma pojaga sisse.)

Seitsmeteistkümmes esendus.

M i i n a (Ruttas Gewa juurde): Gewa! Kas ja wõid minule weel andeks anda?

G e w a . Kõigest südamest. (Nad suudlewad ning taclustelewad, siis küsib Gewa Miinalt:) Kas see on sinu pojakene?

M i i n a : Jah, see on minu poeg. (Gewa suudleb Hansukest, ning Jaan wõtab ta oma sülle.)

H i n d r i k : Müüd weel jaan mina täiesti aru, et üksnes töös ning tegewuses inimene täiesti ning auu-
sasti õnne ning lõbu wõib maitsta. Minus on ju kõik hilja, ning ma kardan, et mina, ka kõigeparemas taht-
mises, enam oma eksitusi ning wigasid hääks ei jaks teha. Aga sellest mehekesest siin (tõmbab Hansu Süri poole) wõiksid sina ehk weel midagi teha. Süri, wõta ta oma elukooli ning arenda ning harjuta ka temas töwarmaastust.

S ü r i (Jaani poole näidates): Sina, minu tule-
wane wäimees, ehk wõtad selle poisikesse omale, kuni Sumal Teile ise ehk lapsi kingib. Siis aga jääb Hansuke minu kasulapsiks. (Jaan tõstab Hansu oma tätel kõr-
gele, ja kõik hüüawad „h r a w o“. Süri räägib edasi.)

Selle õnnelikku pühapäewa juhtumiste mälestusiks paluksin ma weel ühte minu südamelikku soovide täide saata. Üks rahwalaul, mille ilus wiis minule mu nooruselt weel on mälestusse jäänud, kõlas wäga ilusti, kui ma teda murmel wõi niidul kuulsin. Müüd ei

näi ta enam omakohane olemat, sest meie aeg on ta kõrvale liikanud ning unustusse jätanud. Kui keegi Teist seda laulu viisi veel mälestab, siis ma palusin teda ometi veel laulda, nii hästi pahasti kui see ka läheb. Ta sõnades ma mälestan veel mõnda, kui ka sedagi puudulikult, ning need sõnad on minu mälestuses umbes järgmised: (Ta ütles ette.)

Laul segakoorile.

Moderato.

Rahwaviis.

1. Mei-e a-lus-ta - me, we-led, se-da
2. Suu-rust, au-wu kan - nab ilm meil et-te

teed, nii et noo-res e-lus minu-a e-da
fiin, sa-ge-das-ti an-nab huk-ka-mi-ne

si. Mis me il - man saa - - me,
 tuld, Eht on pal - ju wa - - ra,

kui et tän - na läe - me tae - wa poo - le
 kes neid lo - eb ä - - - ra, tuld jee on üks

siin, saäl on õi - ge liin.
 muld, pä - rast pel - gab tuld.

Rahwa juust.

Raamatud

mis

Sermann'i tröfikojä raamatukauplusest

juurel hulgal ja üstikut jaada on :

	Rop.
Wabal merel langenud. Romaan. P. Toom.	15
Önn ja töö. Näitemäng 4 waatuses. A. Weizenberg.	20
Licht und Schatten. Betrachtungen von A. Weizenberg.	80
Maie ja Miihli kosjad ehk Naas weini. Näitemäng 3 waatuses. A. Weizenberg.	15
Minn postipois.	20
Mörttsukutöö Boscombe orus.	20
J. Kalmusaar luuletused.	25
Panlu-silled. I. wiht. Nelja häälega mt. S. Leppit.	25
Mitmesugused uued tantu-tükid ühe ja kahe wiinile. Hermann Schmalz.	20
Pettuse ohwrid. Kurbmäng neljas järgus. P. Jakobson.	30
Minna von Barnhelm. Wiie järguline lustmäng. J. Orta.	30
Pärisorjade wabastaja William Wilberforce. Chr. Sööt Selles raam. weel: Abdul Kasim ja raud kast. Herm. Raib. Shwetlana. J. S. Wahrit. Kollane külaline, Aja teadu- sest; Surma ämblik. M. Pödder. Napoleon.	30
Kaljukoopa kallawarandus. J. Parw. Siis weel: Mongoli uudisjutt, A. Tombach. Kuda talwitsewad loomad. Surma aimdus loo- made juures. Häätegu kannab kahju. J. Parw. Kohwi-puu. Mõned pagana-aegsed hauakirjad. J. Sepp. Sada aastat tagasi. Päätükikene Cesti rahwa pärisorjuse ajalooft. L. Kuusik. Mõnda taewapöja riigist, ja mitmed ilusad luuletused.	20
Jalgsemaa kisse-eide muinasjutud. Ansomardi.	25
Kindel eesmärk. Cesti jutt. Jakob Kõrw.	30
Udumäe künigas ehk kroonitud woorns. Näite- laul neljas järgus. A. Jakobson.	20
Agapäwane palwe koda. Palweraamat, ühes juurte pühade laulude, palwete ja kõnedega.	25
Kõige täielikum Zenowewa elulugu.	20
Uus tohter. Öpetused, kudas inimesed igajugu haigusi aurutamistega, wee-wannitamistega, pääle wala- mistega, märja mähitustega jne kui ka oma kor- jatud rehtudega arstida wõiwad. S. Aneippi jä- relse Dr. J. L.	80
Kiired I. Wiikene Cesti parema kirjanduse edendamiseks.	40

	Rop.
Uued Jõulu-jutud. J. Siemoh.	12
Uued meeskoorid. J. M. Sommer.	50
Püha kivi. Wene keelest. W. Ilmarine	30
Kuninga Salomoni warakaewandused.	30
Pühade laulud. I. (Wähesel arwul) Miina Hermann.	25
II.	30
Miina Hermann'i Kontserti laulud. I. " "	30
" II. "	40
Soomesugu muinasajast. " H. Prants.	20
Armastuse keeled.	20
Rasuline kirjatöö: Ühe wäitese talukoja ajalugu. "	30
Enne raamat. 13 õpetlikku juttu.	30
Ara saada meid kinsatuse siitse. Ilus jutt.	20
J. Barw.	20
Armastus polizei käsul. M. Bödder.	20
Inimesed ja juhtumised. 7 õpetlikku juttu. "	20
Kangelased ja kerglased. 8 ilusat juttu. "	20
Kes tegi? Undisjutt.	20
Alkoholi õnnistus. Näitus ühes jaos. M. J. Eijen.	10
Gesti rahwa mõistatused.	30
Jõulu raamat. Ilusad Jõulu laulud ja jutlused. "	12
Kalewi poeg ja karstus.	06
Pühawõtte pühade raamat.	05
Paulu ja mängu leht III.—XIII. Dr. R. A. Hermann. à	1.20
Paulu ja mängu leht I.—XIII. Dr. R. A. Hermann.	20.00
Gesti rahwa laulud. Segakoorigele. Dr. R. A. H.	50
Paulu kaja. Soolo laulud meeste ja sega. Dr. R. A. H.	15
Täieline Gesti-Wenekeele sõnaraam. Dr. R. A. H.	1.20
Wene keele õpiraamat. ijeäranis ise õppijatele Dr. H. 40 ja 20	
Sumeri-akkadlased. Dr. R. A. Hermann.	10
Rikka ja waele pulmad. Mgupäraline jutt Gesti elust Dr. R. A. Hermann.	10
Poe! Õpetlikud lood ja jutud. Dr. R. A. Hermann.	30
Meljauda üleüldise ja teise tännlaulup. 1. D. H. 50	
mt. Dr. H.	50
Gestirahwa II. üleüldise laulupidu mt. (Wähesel arwul) Dr. R. A. Hermann.	80
Gestirahwa II. üleüldise laulupidu mt. köidetud Dr. R. A. Hermann.	1.00
Gesti keele grammatik. Dr. R. A. Hermann.	50
Rahwa raamat. J. Wolbe.	30
Ilma süüta. M. Baradi järele P. Grünfeldt.	05

	Rop.
Kodufannid II. Pipp	60
Kontserti laulud, waimul. ja ilm. Wanem. laulus.	65
Kooli laulmise raamat. J. Kappel	35
K. A. Hermann'i Kaaluline Rahwa-kalender	7
Laululaan sgf. 3 annet.	20
Laste laulik. J. Kuhlbars	20
Leina-lilled. Jakob Liiv	05
Laulu ja mängu seht. Dr. K. A. Hermann. III.—XIII. a	1.20
I. ja II. aastatäiku wahetame nute wastu ümber, eht ostame ka puhta rahaga täie hinna eest.	
„Linda“ aktsiad. Eduard Wilde jutustus. 228 lht.	30
Luteruse wäikene Katekismüs	6
Lutsu jüda. Romaan. Sassa keele järele kirjutanud J. Pärn	20
Raajakad laulud. Eesti meestekooridele. Kintmann'i Raajalaulude lisaga. J. M. Sommer	40
Laulu lilled. I. wiht. Nelja häälega laulud meeste- kooridele. S. Leppit	25
Mitmesugused uued tantsu tütid ühe ja kahe wiinulile. Hermann Schmalz	20
Maa ja mere pildid. I. a 40, II. ja III.	50
Miina Hermann'i laulus. Kontserti laulud I.	30
II.	40
Must weri. „Ülipõnew“ romaan Inglise sõjawäe oludest. I. ja II. a 25, III.	35
Mesilane. Wälja andnud G. Daniel. Teist trüffi täiendanud S. Schuizenberg.	30
Maimu. Jutt Eesti muinasajast. Rahwa juttude riis- mete waral kokkupalminud A. Kihberg. Teine täiendatud trüff.	20
25 mitmes. nooti klawerile, kahe ja nelja l. män- gida. Dr. K. A. Hermann	20
Roodi ja kookutõla õpetus. Dr. K. A. Hermann	60
Peotäis tõtt. Hult tarku õpetuse sõnu. Anna Haawa. kuuldõites.	50
	1.00
Palugem. „Sgapäewane palweraamat lühikeste“ palwe- dega ja lauludega. M. J. Eijen.	20
Põllumehe käsiraamat. P. Ogram	60
Postimehe lõbulisa. 4 aastatäiku, poogitud	80
Pildid isamaa sündinud asjust. Dr. Hurt	60
Põllutöö õpetus 1—6. Ripper	20
Pühade laulud I. segat. Miina Hermann	25
II.	30
Pärnumaa esimehe laulus. I. A. Väte	40
Põllumehe laul, meeste ja sgf.	12
Romaan kuninga tütrest. S. Prants	20